



# Innst. 332 L

(2015–2016)

## Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Prop. 96 L (2015–2016)

### **Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Endringer i lov om erverv av vannfall mv. (erverv av andel i offentlig ansvarlig selskap med konsesjonspliktige rettigheter til vannfall)**

Til Stortinget

#### **Sammendrag**

Olje- og energidepartementet foreslår i proposisjonen endringer i lov 14. desember 1917 nr. 16 om erverv av vannfall mv. (industrikonsesjonsloven), som skal gjøre det mulig å etablere privat minoritets-eierskap i offentlige ansvarlige vannkraftselskaper eller selskaper med delt ansvar, som et alternativ til aksjeselskaper.

Etter gjeldende rett kan private aktører erverve inntil en tredjedel av aksjene i et offentlig selskap med begrenset ansvar som eier konsesjonspliktige rettigheter til vannfall (aksjeselskap). Erverv av andeler i selskaper med ubegrenset ansvar bedømmes derimot på samme måte som erverv av direkte eierandel i vannfallet. Etter gjeldende rett er slike erverv forbeholdt offentlige aktører slik disse er definert i industrikonsesjonsloven § 2.

Det foreslås en lovendring som gjør at private aktører også kan erverve inntil en tredjedel av kapitalen og stemmene i offentlige ansvarlige vannkraftselskaper. I slike selskaper vil deltakerne kunne ha et annet spillerom til å avtale organisering enn i et aksjeselskap, herunder hvordan utbytte skal deles ut. En praktisk konsekvens av forslaget vil være at en privat minoritetseier, etter avtale med øvrige deltakere, vil kunne motta kraft som til enhver tid stilles til disposisjon av den offentlige eieren tilsvarende egen eierandel som utbytte.

Adgangen til å erverve konsesjonspliktige rettigheter til vannfall er etter gjeldende rett forbeholdt offentlige aktører, jf. industrikonsesjonsloven §§ 1 og 2. Det foreslås ingen endringer i dette. Innenfor rammen av hovedprinsippet om offentlig eierskap til landets vannkraftressurser, kan private aktører i dag erverve inntil en tredjedel av aksjer, parter eller rettigheter til aksjeselskaper som har konsesjonspliktige rettigheter til vannfall. Den offentlige majoritets-eieren må inneha minst to tredjedeler av kapitalen og stemmene i selskapet, og organiseringen må være slik at det åpenbart foreligger reelt offentlig eierskap. Etter industrikonsesjonsloven § 2 er mulighetene for private erverv begrenset til andel i offentlige vannkraftselskaper med begrenset ansvar (aksje- eller allmenaksjeselskaper).

Den ansvarlige selskapsformen legger til rette for at deltakerne kan inngå avtale om å ta ut en andel av kraftproduksjonen tilsvarende sin eierandel, mot å dekke en tilsvarende andel av det ansvarlige selskaps kostnader. Dersom private aktører kan erverve inntil 1/3 av andelene i et offentlig ansvarlig vannkraftselskap, vil det kunne gjøre det mer attraktivt å delta som minoritetseiere.

Dagens regler om erverv av privat minoritetseierskap i aksjeselskaper har vært uforandret siden lovendringen i 2008. Forslaget til lovendring innebærer at selskapsformen som sådan ikke blir avgjørende, men om det aktuelle selskapet reelt er organisert slik at de offentlige eierne sikres nødvendig innflytelse og eiermessig styring. Det foreslås at den offentlige eiermajoritetens rådighet over det ansvarlige selskapet og fallrettighetene må sikres tilsvarende som i et aksjeselskap gjennom flertallskrav, selskapsorganer, bestemmelser om endringer av selskapsavtalen og øvrige forhold.

Departementet mener forslaget i proposisjonen ligger godt innenfor hovedprinsippet om offentlig

eierskap til landets vannkraftressurser – og det EØS-rettslige grunnlaget for dagens regulering.

Departementet viser til at det er av betydning at lovendringen trer i kraft så snart alt nødvendig regelverk er på plass av hensyn til forutsigbarhet for aktørene, og for at de skal kunne gjøre de forberedelser som må til for å oppnå formålet med lovendringen.

### Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Per Rune Henriksen, Anna Ljunggren, Audun Otterstad og Terje Aasland, fra Høyre, Tina Bru, Odd Henriksen, Eirik Milde og Torhild Aarbergsbotten, fra Fremskrittspartiet, Jan-Henrik Fredriksen og Øyvind Korsberg, fra Kristelig Folkeparti, Rigmor Andersen Eide, fra Senterpartiet, Marit Arnstad, fra Venstre, lederen Ola Elvestuen, fra Sosialistisk Venstreparti, Heikki Eidsvoll Holmås, og fra Miljøpartiet De Grønne, Rasmus Hansson, viser til de foreslåtte endringer i lov om erverv av vannfall mv.

Komiteen legger til grunn at lovendringen ikke rokker ved kravet om reelt offentlig eierskap til vannkraftressursene. Komiteen forutsetter derfor at det i konsesjonsbehandlinger konkret og nøye vurderes hvorvidt selskapsavtalen gir de offentlige majoritetseierne mulighet til å utøve eierskapet på en måte som sikrer at lovens formålsbestemmelse ivaretas.

Komiteen ser det som viktig at lovendringen bidrar til å gi kraftforedlende industri stabil tilgang til kraft på kommersielle vilkår og innenfor rammene av offentlig eierskap og kontroll med kraftressursene.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, viser til at lovendringen vil gjøre det mer attraktivt for private aktører å investere i offentlig vannkraftselskap og dermed kunne bidra til økt kapitaltilgang for disse.

### Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

#### vedtak til lov

om endringer i lov om erverv av vannfall mv.  
(erverv av andel i offentlig ansvarlig selskap med konsesjonspliktige rettigheter til vannfall)

#### I

I lov 14. desember 1917 nr. 16 om erverv av vannfall mv. gjøres følgende endringer:

§ 37 første ledd skal lyde:

For erverv av eierandel i andre selskaper enn de som omfattes av § 36 og § 37 a, gjelder denne lovs bestemmelser om erverv av eiendomsrett til vannfall eller annen rådighet over vannfall, så langt selskapet direkte eller indirekte innehar eiendomsrett eller annen rådighet som erververen ikke kunne erverve uten konsesjon eller vedtak etter denne lov.

Ny § 37 a skal lyde:

§ 37 a.

*Det kreves konsesjon fra departementet for erverv av andel i ansvarlig selskap som direkte eller indirekte innehar rettigheter det kreves konsesjon eller vedtak etter loven her for å kunne erverve. Det kan ikke gis konsesjon som medfører at et selskap, foretak, lag eller sammenslutning ikke oppfyller vilkårene i § 2 første ledd. Den offentlige eiermajoriteten skal gjennom flertallskrav, selskapsorganer, bestemmelser om endringer av selskapsavtalen og øvrige forhold sikres full rådighet over selskapet og fallrettighetene på tilsvarende måte som i et selskap med begrenset ansvar. Departementet kan til enhver tid og uten hinder av taushetsplikt kreve fremlagt dokumentasjon for at det foreligger reelt offentlig eierskap. For øvrig gjelder bestemmelsene i § 36 tilsvarende så langt de passer.*

§ 39 første ledd skal lyde:

Denne lovs bestemmelser om erverv av eiendomsrett til vannfall eller annen rådighet over vannfall skal gjelde ved erverv av mer enn 90 prosent av aksjene, partene eller rettigheter til aksjene eller partene i selskaper som nevnt i § 36 eller § 37 a som direkte eller indirekte innehar eiendomsrett eller annen rettighet som erververen ikke kunne erverve uten konsesjon eller vedtak etter denne lov.

II

Loven trer i kraft fra det tidspunkt Kongen bestemmer.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 31. mai 2016

**Ola Elvestuen**

leder

**Per Rune Henriksen**

ordfører

